

SVENSKA HISTORIKERMÖTET

i Linköping
23-25 april 1999

Historia som makt -
makten och historikerna

Välkommen!

PROGRAM FÖR SVENSKA HISTORIKERMÖTET

23-25 april 1999 genomförs Svenska Historikermötet i Linköping. Mötet arrangeras av Avdelning för historia vid Linköpings universitet på uppdrag av Svenska Historiska Föreningen. Under tre dagar hålls plenardiskussioner, specialsessioner, närvärksmöten liksom möten för professorer, prefekter, studierektorer och doktorander.

Historikermötets huvudtema är *Historia som makt - makten och historikerna*. Mötet inleddes och avslutats med paneldebatter kring detta tema. Vad beror det stora historieintresset idag på? Vem har makten över historieforskingen? Hur analyserar historikerna makten? Hur är förhållandet mellan historikerna och dagens makthavare? Det är några av de frågor som behandlas. Under lördagen och söndagen hålls en rad specialsessioner kring tjugotalet aktuella forskningsområden.

Svenska Historikermötet i Linköping har samlat närmare 300 deltagare från hela landet. Drygt 60 papers har presenterats inför mötet via internet.

Vi ser fram emot tre spännande och givande dagar!

Lasse Kvamström
Generalsekreterare

Pär Frohnert
Svenska Historiska föreningen

SVENSKA HISTORIKERMÖTET DEN 23-25 APRIL 1999 I LINKÖPING

Arrangör
Svenska Historiska föreningen.

Organisationskommitté

Mötet har förbotts av en nationellt sammansatt kommitté med företrädare från universitet, högskolor och Svenska Historiska föreningen.

Värd

Linköpings universitet, avdelning för historia.

Du kan påverka utformningen av nista Svenska historikermötet genom att fylla i blanketten.

Bokbord

Förlag ställer ut bokbord under mötet.

Fredagen 23/4

13.00 Registering

14.00-14.30 Inledningsanförande
Jarl Torbäck

14.45-17.30 Tema Historia som makt - makten och historikerna
Ordförande
Inledningar
Jan Sundin
Ann-Sofie Ohlander, Klas Åmark och
Ida Blom

17.30- Reception på Jänsmuséet

Lördagen 24/4

8.30-10.15 Sessionstid 1

10.15-10.30 Paus

10.30-12.15 Sessionstid 2

12.15-13.30 Lunch

13.30-15.15 Sessionstid 3

15.15-15.45 Paus

15.45-17.30 Mötet för närverk.

17.30-18.30 Svenska historiska föreningens årsmöte

18.30-19.30 Paus

19.30 Bankett på Vallfarten, Linköpings universitet

Söndagen 25/4

8.30-10.15 Sessionstid 4

10.15-10.30 Paus

10.30-12.15 Sessionstid 5

12.15-13.30 Lunch

13.30-15.30 Studdiskussion
Diskussionsledare
Anders Björnsson, Ingvar Carlsson,
Kristian Gerner, Arne Jarrick och
Elis Frykman
Yvonne Hirzman

15.30 Avslutningsanförande
Ulla Wikander

Sessionschema för historikermötet 23-25 april 1999

Fredagen 23/4

13.00-14.00	Registrering, plan 4 utanför aulan
14.00-14.30 Aulan	Inledningsanförande av <i>Jarl Torbacke</i>
14.45-17.30 Aulan	Tema Historia som makt - makten och historikerna Ordförande: <i>Jan Sundin</i> Inledningar: <i>Ida Blom, Ann-Sofie Ohlander och Klas Åmark</i>
17.30- Länmuseet	Reception på länmuséet (förfiskningar) Arrangörer: Centrum för lokalhistoria, SKOGH, Östergötlands länmuseum och Linköpings kommun.

Lördagen 24/4

8.30-10.15 Sal 236, plan 2	Äldre militärhistoria Äldre militärhistoria i ny belysning. Svensk militärhistoria före 1850
-------------------------------	---

Martin Hårdstedt, "Underhållsproblematiken under kriget 1808-09 - ett unikt undantag?"
Margaretha Mellberg, "Biografisk historia tillämpad på historik över Älvsborgs regemente"
Hans Norman, Historia Uppsala, "Projektet Skärgårdsflottan i det svenska samhället 1700-1824"
Sessionsledare: *Jan Glete*, Historia Stockholm

Sal 177, plan 1 Makten över minnet

Stefan Nordqvist, Historia Lund, "Den historielösa historiekulturen"
Gunlög Fur, Humaniora Växjö, "Om minnen, monument och maskerader - eller vem tillhör historien? Reflektioner utifrån några amerikanska debatter"
Cecilia Trenter, Historia Uppsala/Köpenhamn, "And now - imagine she's white" - konkretioner och kontaminationer som metodisk strategi i postkolonial historieskrivning
Anna Wallette, Historia Lund, "Historiker och hedningar. En alternativ historieskrivning i dagens Sverige"
Eva Queckfeldt, Historia Lund, "Vårt behov av det förflutna. Om kiosklitteratur med historiskt motiv"
David Ludvigsson, Historia Uppsala, "Den audiovisuella historien - televisionen och makten över minnet"
Maija Runcis, Historia Stockholm, "Att lägga historien till rätta. Den svenska steriliseringsdebatten"
Sessionsledare: *Peter Aronsson*, Humaniora Växjö

Sal 131, plan 1 Det betydeelseladdade rummet - lokal-regional historia
Den föreställda staden

Mattias Legnér, "Stockholm/Uppsala 1700-tal"

Katarina Karlsson, "Chicago 1800-tal"

Anna Käring Wagman, Historia Stockholm, "Om städernas skapande av självbilder och makt"

Sessionsledare: *Lars Nilsson, Historia Stockholm*

Sal 414, plan 4 Religion och samhälle

Ann-Katrin Hatje, Historiska studier Umeå, "Settlementrörelsen, kvinnlig filantropi och socialt arbete, ca 1880-1920-talet"

Hanna Hodacs, "Att frälsa indier eller väcka nordbor. Sverige som brittiskt missionsfält under 1800-talets första hälft"

Elin Malmer, Historia Stockholm, "Präster, predikanter och välfärdsstatens rötter"

Göran Malmstedt, Historia Göteborg, "Kyrkolära och bondetro. Om kontinuitet och förändring i tidigmodern religiositet"

Linda Oja, Historia Uppsala, "Fromhetens gränser"

Hanne Sanders, Historia Lund, "Reformation og vækkelse i et sekulariseringsperspektiv"

Monica Weikert, "I sjukdom och nöd. Offerkyrkoseden i Sverige från 1600-tal till 1800-tal."

Yvonne Maria Werner, "Det kvinnliga klosterväsendet i Norden 1860-2000: en kvinnlig motkultur i det moderna samhället". Presentation av ett internordiskt forskningsprojekt

Sessionsledare: *Christer Ahlberger och Göran Malmstedt, Historia, Göteborg*

Sal 419, plan 4 Öppen session

Föredrag:

Sven-Olof Olsson, "Mellankrigstidens handelspolitik i Europa. Handelspolitik som makt"

Bill Sund, "Politik och ekonomisk kriminalitet. Historiska exempel från Sverige, USA och Italien"

Sessionsledare: *Staffan Förhammar*

Sal 420, plan 4 Svenska östersjöplaner under 500 år

Torkel Jansson, Historia Uppsala, Presentation av projektet "Stat-kyrka-samhälle: Det stormaktstida systemet i Sverige och Östersjöprovinserna" (muntligt)

Torbjörn Eng, Historia Uppsala, "Riksbegreppet Sverige - synen på inrikes och utrikes områden 1520-1816"

Gunnar Åselius, Försvarshögskolan Stockholm, "Preventivkrig mot Sverige. Sverige i rysk och sovjetisk marinplanering 1914-1940"

Karlis Kangeris, Baltiska studier Stockholm, "Den svenska Baltikumpolitiken 1919-1950"

Sessionsledare: *Anu Mai Kõll, Baltiska studier Stockholm*

10.15-10.30 Paus

10.30-12.15

Sal 236, plan 2

Äldre militärhistoria

Äldre militärhistoria i ny belysning. Svensk militärhistoria före 1850

Fortsatt diskussion.

Sal 131, plan 1

Historisk verkstad

Paneldiskussion med *Tom Ericsson*, Historiska studier Umeå, *Anu-Mai Köll*, Baltiska studier Stockholm, *Lars Nilsson*, Historia Stockholm, *Kim Salomon*, Historia Lund, *Ulla Wikander*, Ekonomisk historia Stockholm och *Eva Österberg*, Historia Lund. Samtals- och sessionsledare är *Maths Isacson*, Ekonomisk historia Uppsala

Sal 177, plan 1

Klass, genus eller etnicitet

Arbetsmarknadens genus

Renée Frangeur, Historia Göteborg, "SAP, männen förening och de gifta kvinnornas rätt till arbete i början av 1930-talet"

Linda Lane, Ekonomisk historia Göteborg, "Arbetande medelklasskvinnor under mellankrigstiden"

Johanna Overud, Historia Stockholm, "Anders väljer yrke. Om genuskonstruktionen i den svenska statliga yrkesvägledningen 1939-45"

Kommentatorer: *Jonny Hjelm*, Historiska studier Umeå och *Björn Horgby*, Tema Historia, Linköping

Sessionsledare: *Björn Horgby*, Tema Historia, Linköping

Sal 419, plan 4

Hälsa som makt

Introduktion: *Roger Ovarsell*, Tema H Linköping

Bodil Persson, Historia Lund, "Smittskyddets aktörer i pestens Skåne"

Anna Lundberg, Historiska studier Umeå, "Syfilis floden - ett kapitel i konstruktionen av sjuka och syndfulla i svenskt 1800-tal"

Jenny Björkman, Historia Uppsala, "August Åmans förlorade heder eller något om alkoholistlagen och den svenska tvångsdiskursens förändring under 1900-talet"

Lisa Öberg, Historia Södertörn, "Läkarens hantverk i teknikens tid. Om sinnenas bruk och sjukvården förändring"

Sessionsledare: *Marie C Nelson*, Tema H/Tema Historia Linköping

Sal 420, plan 4 Det betydelseladdade rummet - lokal-regional historia
Finns det lokala kulturer inom ekonomi och politik?

Tomas Nilson, "Kultur som förklaring? En kortare utläggning om entreprenörskaps kulturella förutsättningar i Borås och Örebro 1890-1920"

Börje Björkman, "Krishantering på lokal nivå, särskilt 1917"

Thord Strömberg, Humaniora Örebro, "Urbana regimer i Örebro och Norrköping under 1950-talet"

Sessionsledare: *Lars Nilsson*, Historia Stockholm

Sal 414, plan 4 Religion och samhälle (reservtid)

Sal 320, plan 3 Öppen session

Föredrag:

Dick Harrison, Tema Historia Linköping, "Kvinnlig politisk kultur under tidig medeltid" bygger på hans bok *The Age of Abbesses and Queens. Gender and Political Culture in Early Medieval Europe*. Lund 1998

Sessionsledare: *Staffan Förhammar*, Tema Historia Linköping

Sal 421, plan 4 Tidigmodern forskning inför framtiden

Maria Sjöberg, "Tidigmodern forskning i framtiden – en fråga om att se och att vara tråkig?"

Anders Florén, Dalarnas forskningsråd, *Gunlög Fur*, Humaniora Växjö, *Maria Sjöberg*, Historia Göteborg och *Harald Gustafsson*, Historia Lund, kommer att kort ge sina förslag till svar, varefter det blir en allmän diskussion.

Sessionsledare: *Harald Gustafsson*, Historia Lund

12.15-13.30 Lunch

13.30-15.15

Sal 420, plan 4 Statsbildning under tidigmodern tid

Harald Gustafsson, Historia Lund, "Gamla riken, nya stater. Ett statsbildningsperspektiv på Kalmarunionens upplösning"

Jens Lerbom, Historia Lund, "I ord och handling – den statliga integrationspolitiken och dess konsekvenser på 1500- och 1600-talens Gotland"

Stellan Dahlgren, Historia Uppsala, "Den svenska absolutismen – en myt?"

Martin Melkersson, Mälardalen, "Att styra ett rike. Några funderingar kring statsbyggande och den politiska elitens syn på statens uppgifter under frihetstiden"

Maria Cavallin, Historia Göteborg, "Förväntningar och förpliktelser. Åmbetsmannanormer i förändring 1750-1850"

Sessionsledare: *Pär Frohnert*, Historia Lund och *Börje Harnesk*, Historiska studier Umeå

Sal 414, plan 4 Den framtida forskarutbildningen

Paneldiskussion med inlägg av: *Thomas Lindkvist*, Historia Göteborg, *Jan Sundin*, Tema H Linköping, *Kim Salomon*, Historia Lund, *Olle Ferm*, Historia Stockholm, *Tom Ericsson*, Historiska studier Umeå, *Jan Lindegren*, Historia Uppsala, *Peter Aronsson*, Humaniora Växjö och *Ann-Sofie Ohlander*, Humaniora Örebro

Sessionsledare: *Jan Lindegren*, Historia Uppsala

Sal 131, plan 1 Genus, offentlighet och medborgarskap Det indirekta medborgarskapet

Yvonne Johansson, "Women for the Public in the Public Space. Regulations of Prostitution in 19th century Stockholm"

Birgitta Jordansson, Historia Göteborg, "Borgerliga kvinnors indirekta medborgarskap under 1800-talet"

Birgitta Plymoth, Historia Stockholm, "Ett 'medborgarskap' för familjeförsörjande kvinnor. Kvinnor och fattigvård i Norrköping under sent 1800-tal"

Kommentator: *Maria Sundkvist*, ITUF Norrköping

Sessionsledare: *Christina Florin*, Historia Stockholm och *Lars Kvarnström*, Tema Historia Linköping

Sal 177, plan 1 Klass, genus eller etnicitet Etnicitet, klass och globalisering

Per-Olof Grönberg, Historiska studier Umeå, "My Kind of Town? Etnicitets- och klassperspektiv på återvandring eller kvarboende bland svenska ingenjörer i 1910-talets Chicago"

Gunilla Petersson, Ekonomisk historia Stockholm, "Arbetsmarknaden i Norrköping efter andra världskriget"

Johan Åkerman, Tema T Linköping, "Företagsnämnden Electrolux Motalafabrik 1948-1969: En lokal arena i en internationell koncern"

Kommentatorer: *Gunlöd Fur*, Humaniora Växjö och *Björn Horgby*, Tema Historia Linköping

Sal 320 plan 3 Öppen session

Föredrag:

Dick Harrison, Tema Historia Linköping, "I skuggan av Cathay - västerländska resnärers syn på Asien i övergången till tidigmodern tid" bygger på boken *I skuggan av Cathay. Västeuropeiska resenärers möte med Asien i övergången från medeltid till tidigmodern tid*. Lund 1999

Tomas Cramér, "Samernas rätt till land och vatten"

Sessionsledare: *Staffan Förhammar*, Tema Historia Linköping

Sal 419, plan 4 Makten över skolans historieundervisning

Diskussion där Lars Classon, Bromma, Per-Göran Johansson, Jönköping och Hans Albin Larsson, Lärarhögskolan Jönköping deltar.

Sessionsledare: *Hans Albin Larsson*, Lärarhögskolan Jönköping

15.15-15.45 Paus

15.45-17.30 Möten

Mötens för nätverk

Kommittén för historisk arbetslivsforskning	Sal 414, plan 4
Äldre militärhistoria	Sal 419, plan 4
SKOGH	Sal 420, plan 4
Historielärarynas förening	Sal 421, plan 4
Doktorandmöte	Aulan, plan 4
Professorsmöte	Sal 177, plan 1
Prefektmöte	Sal 131, plan 1

17.30-18.30 Svenska historiska föreningens årsmöte i aulan

18.30-19.30 Paus

19.30- Bankett i Vallfarten, Universitetsområdet (buss 202)

Söndagen den 25/4

8.30-10.15

**Sal 177, plan 1 Genus, offentlighet och medborgarskap
Offentlighetens diskurs**

Inger Hammar, "Genus offentlighet och medborgarskap vid tiden för representationsreformens införande"

Ann Ighe, "Manliga förmyndares medborgerliga rättigheter och skyldigheter. En riksdagsdebatt under 1800-talets första hälft."

Josefin Rönnmark, Historia Stockholm, "Rätt är makt"

Kommentator: Maria Ågren, Historia Uppsala

Sessionsledare: *Christina Florin*, Historia Stockholm och *Lars Kvarnström*, Tema Historia Linköping

Sal 421, plan 4 Medias makt och makten över media

Sex papers, som belyser skilda aspekter av såväl medias maktposition som ägarmakten under 1800- och 1900-tal, kommer att tas upp till diskussion vid de två sessionerna..

Per-Olof Andersson, "Ack hvad den makten är en härlig sak, äfven om den är liten!" Medier och makt ur ett lokalt perspektiv⁴

Stefan Dalin, "Den värmeländska pressen och spanienfrågan 1936-39"

Jonas Harvad, "Prisvärd åsikter och lättköpta blad. Debatten kring statliga pressinitiativ på 1860- och 1910-talet"

Tom Olsson, Södertörn, Mediesamhälle och politik. Exemplet Sverige 1925-1995

Karin Nordberg, Media- och kommunikationsvetenskap Umeå, "Kön, röst och offentlighet i svensk radio 1924-99"

Staffan Sundin, Ekonomisk historia Göteborg, "Ägarmakt i medier"

Kommentator: *Jarl Torbacke*, Historia Stockholm

Sessionsledare: *Birgit Petersson*, Historiska studier Umeå

Sal 236, plan 2 Samtidshistorien

Paneldiskussion med *Kim Salomon*, Historia Lund, *Alf W Johansson*, *Kjell Östberg* och *Karl Molin*, Historia Södertörn.

Sessionsledare: *Kim Salomon*, Historia Lund och *Karl Molin*, Historia Södertörn

Sal 414, plan 4 Brott och straff: Kvinnor - parter i målen eller offer inför världslig och kyrklig rätt från 1600-talet till nutid

Muntliga kortpresentationer av pågående projekt/forskning samt efterföljande diskussion

Eva Österberg, Historia Lund, "Från part i målet till brottsoffer. Den oskyldiga människan och det moderna samhällets framväxt - en projektpresentation"

Eva Bergenlöf, Historia Lund, "Barnamord - brottskategorin som försvann"

Karin Jansson, Historia Uppsala, "Kvinnofrid, våldtäkter och offer under 1600- och 1700-talen"

Malin Lennartsson, Historia Växjö-Lund, "Domkapitlet, samlevnadsärenden och kvinnorna under 1600-talet"

Sessionsledare: *Eva Österberg*, Historia Lund

Sal 419, plan 4 Det goda livet

Annika Sandén, Tema Historia Linköping, "Strategier för stabilitet, försörjning och välfärd. Om äktenskap, förmodernitet och civilisering"

Staffan Förhammar, Tema Historia Linköping, "Den vetenskaplige filantropen som visionär"

Martin Wiklund, Historia Lund, "Från kollektivism till individualism? En kontextualisering av diskussionen om det goda livet"

Kent Waltersson, Tema Historia Linköping, "Att skapa ett gott liv på landsbygden. Lokalt demokratiskt inflytande och modern social ingenjörskonst i några landsbygdskommuner 1930-1970"

Sessionsledare: *Dag Lindström*, Tema Historia Linköping

10.15-10.30 Paus

10.30-12.15

Sal 131, plan 1 Makt, rätt och ägande i nordisk medeltid

Audur Magnúsdóttir, "Fruar, frillor, fränder. Politiken i Islands äldsta historia"

Staffan Berntsson, "De första kyrkorna och patronatsrätten mot bakgrund av den maktstrukturella processen i Norden ca. 1050-1350"

Lars Hermanison, "Släkt, vänner och makt i 1100-talets Danmark"

Sessionsledare: *Thomas Lindkvist*, Historia Göteborg

**Sal 177, plan 1 Genus, offentlighet och medborgarskap
Politik och medborgarskap**

Helena Bergman, Historia Stockholm, "Att göra fader av män. Kvinnors politiska aktivism för barnavårdsmanainstitutionens införande i 1910-talets Sverige"

Silke Neunsinger, Historia Uppsala, "Kändisar i nationens tjänst"

Mikael Sjögren & Camilla Norbin, Historiska studier Umeå, "'Polisväsen, civilförsvar och allt arbete med landshövdingeutnämningar är minsann inget roligt!' Om kvinnors arbete i riksdag och regering under andrakammarperioden."

Kommentator: *Gunnela Björk*, Historia Stockholm

Sessionsledare: *Christina Florin*, Historia Stockholm och *Lars Kvarnström*, Tema Historia Linköping

Sal 421, plan 4 Medias makt och makten över media

Fortsättning från föregående session

Sessionsledare: *Birgit Petersson*, Historiska studier Umeå

Sal 414, plan 4 Makten över människovärdet

Elin Frykman och *Nils Erik Sundström*, "Amfetamin och blanka gevär"

Ann-Sofie Ohlander, Humaniora Örebro, "Människors värde och värdighet i modern svensk historia" Karin.Tomblow@hum.dtu.se 010 - 30 30 45 010 - 30 34 27

Mattias Tydén, Historia Stockholm, "Människovärdet - det tidsbundna och tidslösa"

Bert Mårald, Luleå, "Nackdelen med att bo långt bort och tillhöra fel kön. Läroverken som kulturinstitution. Kring lokalisering och rekrytering under studentexamensperioden 1863-1968"

Sessionsledare: *Ann-Sofie Ohlander*, Humaniora Örebro

Sal 419, plan 4 Miljöhistoriskt forum

Martin Johansson, Historia Karlstad, "Jordbrukskolonier och trädgårdsstäder i Sverige vid 1900-talets inledning"

Christer Nordlund, Historiska studier Umeå, "The Nature of the Nation, and the Region: Gerard De Geer and the Discovery of Land Elevation in Sweden"

Jan-Olof Drangert, Tema V Linköping, "Ekologiska toaletter förr och nu"

Jonas Hallström, Tema V Linköping, "Industristadens miljöproblem. Vatten- och avloppshantering i Norrköping 1863-1883"

Kenneth Awebro, Luleå, "Arktiskt resursutnyttjande - exemplet Svalbard"

Sessionsledare: *John Svidén*, Tema V Linköping

Sal 420, plan 4 Barn och makt

Paneldiskussion mellan *Bengt Sandin*, Tema B Linköping, *Susanna Hedenborg*, Ekonomisk historia Stockholm och *Gena Weiner*, ITUF Linköping

Sessionsledare: *Mats Sjöberg*, Tema B Linköping

12.15-13.30 Lunch

13.30-15.30 Slutdiskussion mellan *Anders Björnsson*, *Ingvar Carlsson*, *Kristian Germer*, *Arne Jarrick* och *Elin Frykman*
Diskussionsledare: *Yvonne Hirdbman*

15.30- Avslutningsansförande av *Ulla Wikander*

Salsförteckning

Plan 1	Salarna	131, 172 och 177
Plan 2	Sal	236
Plan 3	"	320
Plan 4	Salarna	414, 419, 420, 421, 422 och aulan

Lediga salar under sessionstiderna

Lördag

08.30-10.15	Salarna	172, 320, 421 och 422
10.30-12.15	"	172 och 422
13.30-15.15	"	172, 236, 421 och 422
15.45-17.30	"	172, 320 och 422
08.30-15.45	Aulan	

Söndag

08.30-10.15	Salarna	131, 172, 320, 420 och 422
10.30-12.15	"	172, 236, 320 och 422
-	Aulan	

Övrig information

Kaffe och lunch serveras på plan 4 utanför aulan.